

DIPLOMAȚIA INTERNAȚIONALĂ ÎN CONTEXTUL ACTUAL AL GLOBALIZĂRII

INTERNATIONAL DIPLOMACY IN THE CURRENT CONTEXT OF GLOBALIZATION

CZU: 327:341.7

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.4\(116\).08](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.4(116).08)

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

The main instrument for implementing the state's interaction with other entities in the field of international relations, as well as the main means of channeling the opportunities generated by globalization, remains diplomacy.

Diplomacy has always felt the need to adapt to the rigors of international political life, being influenced by the very phenomenon of globalization.

Keywords: *diplomacy, globalization, international relations, political life, transformations, international political actors.*

REZUMAT

Instrumentul principal de punere în aplicare a interacțiunii statului cu alte entități din câmpul relațiilor internaționale, precum și mijlocul principal de canalizare a oportunităților generate de globalizare rămâne a fi diplomația.

Diplomația întotdeauna a simțit necesitatea adaptării la rigorile din viața politică internațională, fiind și ea influențată de însuși fenomenul globalizării.

Cuvinte-cheie: *diplomație, globalizare, relații internaționale, viața politică, transformări, actori politici internaționali.*

În contextul transformării sistemului relațiilor internaționale, diplomația reprezintă un instrument critic într-o epocă de interdependență complexă și de globalizare, a cărei conduită, forme și metode, au suportat schimbări semnificative. Aceste schimbări izvorăsc din însăși natura transformă-

rilor, din concepțiile schimbătoare ale suveranității naționale, din realizarea că provocările transnaționale emergente în multe domenii pot fi abordate doar prin acțiune colectivă și din creșterea interpenetrării și interdependenței societăților naționale. Prima și, fără exagerare, cea mai fundamentală schimbare rezultă

din eroziunea suveranității statale. Se cunoaște, că relațiile internaționale, așa cum ele s-au legiferat începând cu anul 1648 în baza tratatelor de la *Munster* și *Osnabruck*, s-au concentrat predominant în jurul interacțiunilor dintre state teritoriale suverane, iar diplomația și războiul au fost mijloacele de conducere a acestor interacțiuni. Statul teritorial suveran a devenit, din secolul al XVII-lea, cel mai convenabil mod de a asigura securitatea și prosperitatea oamenilor dintr-o societate omogenă. Astfel, a apărut o entitate care permite (deși nu garantează) instalarea unui guvern legitim și responsabil pentru a decide și a aplica legile, a ridica impozitele și a-și apăra cetățenii.

Pentru a-și îndeplini rolul său de-a lungul istoriei, statul a devenit adesea un furnizor de servicii și informații, precum și de justiție și securitate, pentru cetățenii săi. Iar în nevoia sa de a-și rezolva unele litigii întotdeauna a interacționat cu alte state suverane. Globalizarea a afectat progresiv autonomia statului suveran, iar apariția și evoluția forurilor multilaterale și internaționale, în special după cel de-al doilea război mondial, a fost necesară pentru a permite statelor să ofere în continuare ceea de ce au nevoie cetățenii lor. Multe dintre problemele provocate de o economie globalizată puteau fi tratate numai în cooperare cu alte state. Instituțiile și practicile diplomatice au evoluat pentru a le gestiona, fie în Uniunea Europeană (UE), Grupul celor șapte G7, Fondul Monetar Internațional (FMI), Organizația Mondială a Comerțului (OMC) sau Organizația Națiunilor Unite (ONU). Forțele economice și sociale care conduc globalizarea, de la schimbul de

bunuri și evoluția piețelor până la migrația oamenilor, se reflectă în creșterea companiilor multinaționale, corporațiilor transnaționale și în înflorirea ONG-urilor axate pe probleme internaționale specifice. Importanța schimbărilor survenite, nu este compusă doar din creșterea continuă a numărului actorilor non-statali, ci și din preponderența rolurilor ce i se atribuie. Așa, Kofi Annan a menționat că ONG-urile nu sunt doar „diseminatoare de informații sau furnizori de servicii, ci și formatori ai politicii, fie că este vorba de probleme de pace și securitate, de dezvoltare sau de afaceri umanitare [1, p. 1,5].

Peste 3.000 de ONG-uri li s-a acordat statutul consultativ la Consiliul Economic și Social al ONU. Capacitatea ONG-urilor de stabilire a agendei organizațiilor precum, *Amnesty International*, *Human Rights Watch*, Comitetul Internațional al Crucii Roșii, *Greenpeace*, *World Wildlife Fund*, Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii - este mai mare decât cea a multor guverne naționale [1, p. 54].

Diseminarea puterii (atât în exterior, cât și în jos), precum și creșterea grupurilor de interese internaționale, mai interesate de cauza lor decât de naționalitatea, au slăbit statul național ca entitate autonomă și au complicat diplomația. Suveranitatea începe a însemna din ce în ce mai mult să ai un loc la masa internațională, decât să menții autonomia în interiorul propriilor frontiere. La masa respectivă, un număr tot mai mare de actori nestatali au o influență tot mai mare, chiar dacă nu întotdeauna au un loc sau un vot. Prin urmare, aflându-se sub incidența proceselor de decentralizare și diversificare ale actorilor internaționali, arena mondială devine

„un sistem mixt”, așa cum o evaluează J. Rosenau, contestând modelul westfalic al ordinii internaționale. În pofida acestor transformări a sistemului de relații internaționale statul național rămâne a fi principalul actor în politica mondială, însă devine din ce în ce mai restrâns în exercitarea funcțiilor ce-i revin, din cauza împărțirii atribuțiilor între diferite nivele „straturi de guvernare”, fie în exterior, cu organizațiile internaționale și regionale (ONU, UE și Uniunea Africană), fie în jos - cu actorii non-statali (provinciile, orașele și sindicatele). În cele din urmă, în cadrul mai multor straturi de guvernare sunt multiple părți interesate. În timp ce ministerele de externe și de apărare continuă să fie centrale, șefii de organizații internaționale, tehnocrați naționali și internaționali, organizații ale societății civile, asociații de afaceri, filantropi și rețele transguvernamentale, precum regimul de vize *Benelux* sau Comitetul de la Basel pentru supravegherea bancară joacă, de asemenea, un rol important în desfășurarea relațiilor internaționale.

Acești actori și organizații au rețele diplomatice importante care operează atât în interiorul, cât și în afara sistemului diplomatic tradițional. În cele din urmă, diplomația primește o formă nouă – netradițională, care s-a ramificat într-o conduită multilaterală în care actorii statali negociază în mod egal cu actorii non-statali recunoscând capacitățile și competențele lor și îi folosesc pe ultimii pentru a valorifica resursele rare și pentru a-și îmbunătăți capacitatea de abordare a amenințărilor transnaționale. Diplomația multilaterală oferă posibilitatea unei eficiențe mai

mari, perspective mai diverse și expertiză mai profundă. Dar ridică, de asemenea, îngrijorări cu privire la legitimitatea actorilor, având în vedere că mulți dintre ei nu sunt aleși și nu sunt ușor de supus controlului democratic sau trași la răspundere.

Deși despre perspectivele, eficiența și beneficiile unor atare perspective de conduită a diplomației se poate de discutat mult, la fel, ca și despre locul și rolul care i se alocă statului la masa internațională, pentru a găsi unele exemple care justifică starea lucrurilor descrise, nu este necesar să ne aprofundăm în analele istoriei, ci este destul să ne adresăm acelor demersuri care au întreprins diferiți actori în sensul gestionării pandemiei COVID-19. Așadar, Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, UE și Centrele Africane pentru Controlul și Prevenirea Bolilor, pentru a numi câteva organizații, au fost toate angajate în răspunsul la pandemie. Cu toate acestea, autoritatea acestor organisme interguvernamentale este atât îngustă, cât și slabă în raport cu autoritățile naționale, așa cum a arătat UE, în timp ce autoritatea guvernelor naționale, la rândul său, este uneori slabă în raport cu entitățile locale. Numai în Statele Unite, peste 2.684 de organe guvernamentale de stat și locale au responsabilități în domeniul sănătății publice. Numai în scopul gestionării efectelor pandemiei, diplomați, birocrați și profesioniști din domeniul sănătății colaborează cu ONG-uri, bănci centrale, filantropii, cum ar fi *Fundația Gates*, companiile farmaceutice, producătorii de echipamente medicale și

coalitii precum alianța pentru vaccin Gavi și COVAX, inițiativă internațională pentru distribuirea vaccinurilor.

O altă, nu mai puțin de importantă, schimbare în conduită relațiilor diplomatice rezultă din multiplexarea provocărilor cu care s-a ciocnit omenirea la începutul noului mileniu. Însuși fenomenul globalizării a devenit o cauză a problemelor, favorizând atât progresele remarcabile în domeniul economic, cultural și social, accesul neîngrădit la informații, cât și competiția acerbă pentru putere, lupta pentru resurse și piețe de desfacere, presiunea politică, violența, terorismul, criminalitatea, dezvoltarea sistemelor de arme de distrugere în masă, schimbările climatice, pandemiile și proliferarea fără egal a amenințărilor tot mai greu de prevăzut și controlat. Acestea sunt probleme care prin natura lor nu respectă granițele, întrucât oamenii, bunurile și informația călătoresc în jurul lumii mai repede decât oricând. În contextul acestor evoluții, statul, practic își pierde controlul asupra domeniilor cum ar fi comunicații și economie și își păstrează doar monopolul asupra utilizării legitime a forței [3, p. 5].

Cu alte cuvinte, se produce estomparea granițelor între relațiile interne și externe. Iar, dispariția distincției dintre problemele interne ce aparțineau domeniului suveranității fiecărui stat și problemele externe, duce la soluționarea acestora într-un cadru internațional instituționalizat, ce până la urmă aplică eforturile comune a diplomaților. Astfel, în silința soluționării unui spectru foarte vast de problemele agenda diplomatică devine din ce în ce mai lungă și diversificată. Proiectul postbelic de relansare

a ordinii economice internaționale, la baza căruia au stat „liberalismul încorporat” și constituirea unei arhitecturi instituționale capabile să ofere prosperitatea și stabilitatea ordinii economice mondiale s-a materializat prin așa-numitul sistem *Bretton Woods*, care a dus la crearea marilor instituții economice internaționale: FMI; Banca Mondială (numită inițial Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare); și Acordul general privind tarifele și comerțul (GATT), care a devenit ulterior OMC. În același timp, proiectul de reconstrucție a Europei a generat un proces de aprofundare a integrării europene. Tratatul de la Roma, semnat în 1957, a stabilit Comunitatea Economică Europeană și alte organizații regionale ca precursori ai Uniunii Europene (UE). (Phillips, 2017, p. 232). În urma acestor progrese și datorită începutului globalizării piețelor financiare startul căreia a marcat sfârșitul Epocii de Aur (1971), comerțul și investițiile interstatale au cunoscut o dezvoltare fără precedent generând dezvoltare tehnologică și economică.

Deschiderea la circulația mărfurilor, a serviciilor, a persoanelor și a capitalurilor a favorizat creșterea economică, competitivitatea și bunăstarea consumatorilor în diferite state și regiuni, mai ales în state „autorii” globalizării. Evenimentele și experiențele ce au urmat în continuare, pe de o parte au sporit integrare economică a lumii (destrămarea URSS (1991), Semnarea Tratatului de la Maastricht (1992)), iar pe de altă parte au stagnat-o (Criza financiară globală (2008-2009), Criza datoriei din sudul UE, Criza refugiaților din UE, BREXIT). În cele din urmă, greutatea și influența relativă de-

vin redistribuite din Vest și Nord către Est și Sud. Lucru ce a semnalat despre emergență noilor puteri. Desigur, luând în considerare evoluțiile recente, putem constata că în ziua de astăzi SUA și China rămân a fi jucători cheie în politica globală. Germania și Franța, de asemenea, au roluri importante, în timp ce servesc drept motor dublu al Uniunii Europene. Se observă că în ultimele decenii Japonia, Regatul Unit și Rusia au unele probleme, dar sunt încă forțe care trebuie luate în calcul. Lor li se alătură India, Turcia, Africa de Sud, Nigeria, Brazilia, Coreea de Sud, Arabia Saudită și Indonezia, fiecare fiind deja o putere regională. Astfel, se observă că într-o lume globalizată puterea și influența internațională devin foarte dispersate geografic, în timp ce interesele și viziunile celor care au în posesia sa putere și influență sunt, uneori, situați în poli diametral opuse. Aceste evoluții au implicații profunde pentru conduită diplomației tuturor statelor suverane, deoarece în asemenea condiții concurența acerbă iar interesele devin greu aliniabile. În domenii precum comerțul, investițiile și protecția mediului găsirea consensului în procesul de negociere deja a devenit dificilă. Se atestă că perioadele asociate cu emergența noilor puteri sunt dificile și periculoase, iar reechilibrare sistemică între puterile noi și cele consolidate rareori este realizată fără un război. Statele puternice vor căuta în mod natural să conteste *statu quo-ul* și să revizuiască normele dominante ale sistemului pentru a reflecta propriile interese și propriile valori. Puterile consolidate vor fi tentate să-și folosească puterea pentru a bloca apariția noilor state puternice

sau revizioniste, inclusiv prin utilizarea forței militare.

În lumea contemporană, extrem de independentă costurile unui eventual război depășesc cu mult câștigurile potențiale. Într-adevăr, costurile războiului pot fi atât de mari încât sugerează că statele nu trebuie doar să evite conflictele armate ca mod implicit de ajustare a statutului lor, dar și, din contra, trebuie să aprofundeze colaborarea pentru remedierea problemelor legate de securitate. Lumea globalizată, interdependentă, care a permis mai multor jucători de pe arena globală să aibă acces la tehnologiile distructive, marchează o transformare fundamentală în diplomația statelor puternice, cu implicații directe pentru diplomația tuturor celorlalți actori din societatea internațională. Astfel, tema asigurării securității naționale și colective este de o actualitate deosebită pentru diplomația secolului XXI. În timp ce în unele regiuni și țări globalizarea a favorizat dezvoltarea economică asigurându-i astfel prosperitatea și stabilitate, alte regiuni și state au cunoscut distribuția inegală a beneficiilor. Sporirea inegalităților economice a determinat creșterea criminalității transnaționale și a terorismului, intensificarea activităților antisociale generate de creșterea fluxurilor de oameni, bunuri și informații, precum și a corupției.

Astfel, în ciuda opiniilor susținătorilor globalizării că procesul nu se traduce decât într-o manifestare a progresului, devine evident că globalizarea are destule minusuri ce se concretizează în reale dezavantaje în țările sărace sau în curs de dezvoltare. Prosperitatea și creșterea economică la scară mondială

devin obiective iluzorii, în condițiile în care câștigurile sunt concentrate, nici-decum împărțite, iar sărăcia continuă să aibă dimensiuni considerabile. În asemenea circumstanțe devine imperativă implicația rețelelor diplomatice în asigurarea creșterii economice și integrarea continuă a țărilor și a regiunilor slab dezvoltate în economia mondială, pentru a și asigura locul în comunitatea țărilor prospere.

O altă evoluție ce reiese din distribuția inegală a beneficiilor globalizării și completează agenda problemelor cu care se confruntă diplomația este migrația. Migrația, oferă o perspectivă fascinantă asupra dinamicii inegalității în economia globală. Desigur, migrația nu este un fenomen nou, ea a sprijinit istoria umanității. Dar ceea ce este nou într-o lume globalizată asta că fluxurile de migrație sunt cu adevărat „globale”. Cauzele migrației pot fi diverse – de la cele economice la cele sociale și politice. Oamenii părăsesc o zonă fie în căutarea unor oportunități de dezvoltare și unui nivel socio-economic mai bun, fie se refugiază în altă zonă în urma unor calamități sau dezastre, războaie, persecuții religioase sau politice. [5, p. 5-6]

Realitățile devin și mai precare atunci când merge vorba despre vulnerabilitățile particulare a migranților din diferite țări. Deseori migrații sunt privați de drepturi de a se angaja în acțiuni politice referitor la stabilirea condițiilor de muncă sau de salarizare. Legislația internă a statelor primitoare, adesea restricționează accesul lucrătorilor migranți la protecția muncii și nu-i oferă posibilitatea alegerii condițiilor de muncă satisfăcătoare. De asemenea, aceste legi pot oferi angaja-

torilor mecanisme pentru manipularea lucrătorilor, în special dacă aceștia sunt nedocumentați. Analiza mai profundă a migrației relevă faptul că migrația este nu doar rezultatul globalizării, ci că ea însăși este un motor al globalizării. Acest lucru nu este legat exclusiv de modelarea unei forțe de muncă globale sau de furnizarea unor „talente” către anumite industrii. Migrația are, de asemenea, implicații importante pentru economia globală, deoarece creșterea mobilității forței de muncă este asociată cu fluxuri masive de bani prin sistemele financiare globale și naționale. Unele țări sunt foarte dependente de transferurile bănești pe care emigranții le efectuează pentru a trimite banii acasă familiilor lor. Conform datelor Băncii Mondiale pentru 2020, remitențele către Haiti, de exemplu, au ajuns la 38,2% din PIB; pentru Nepal, cifra a fost de 22,6%, pentru Tadjikistan, de 26,2%, iar pentru Republica Moldova a atins cifra de 15,1% [7].

În concluzie, putem afirma că migrația este o problemă serioasă a țărilor primitoare și cere eforturi majore ale guvernanților pentru a face față situației dificile cauzate de imigrația masivă. Pe de altă parte aceasta a devenit o provocare diplomatică la nivel internațional. Având în vedere că unul dintre obiectivele diplomației este protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor potrivit practicii internaționale și în limitele admise de normele și principiile dreptului internațional, devine imperativ rolul serviciului diplomatic în acordarea asistenței necesare emigranților și sprijinirea acestora în soluționarea problemelor cu care se confruntă. Odată cu sfârșitul războiului rece s-a observat că

numărul conflictelor armate a scăzut. Totodată, se atestă că natura conflictelor noi s-a schimbat în sine, majoritatea fiind, mai degrabă, lupte interne pentru putere, dominație și resurse, decât confruntări interstatale militarizate [6, p.12]. Liniile de demarcație, dacă există, sunt din ce în ce mai fluide și schimbătoare, decât delimitate teritorial și static. Linia dintre război ca act politic și criminalitatea organizată a devenit din ce în ce mai estompată. Chiar și majoritatea conflictelor „interne” au elemente regionale și transnaționale. Rezultatul net este că populația civilă se află acum în prima linie a luptelor moderne. Problemele legate de ajutorul și a protecția civililor care riscă moarte sau sunt strămutați din cauza conflictelor armate sunt de o importanță majoră. Diplomații sunt judecați reieșind din succese obținute în înfăptuirea responsabilității de a proteja concetățenii săi. Multiplicarea conflictelor interne mereu este însoțită de înrăutățirea abuzurilor asupra drepturilor omului. Extinderea paralelă a acoperirii și domeniului de aplicare al dreptului internațional umanitar și creșterea instituțiilor interne, regionale, internaționale și neguvernamentale care promovează, monitorizează și aplică drepturile omului în conformitate cu prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului din 1948 și dreptul internațional umanitar au generat sarcini și provocări suplimentare pentru diplomație. Creșterea conștiinței umane cu privire la problemele ecologice, nevoia de a folosi rațional resursele naturale și de a asigura sustenabilitatea ecosistemelor s-a materializat într-o mișcare socială care a contribuit foarte

mult la ecologizarea agendei diplomatice. Conceptul de „dezvoltare durabilă” care desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică și care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural a simbolizat emergența normelor noi însă modalitățile de operaționalizare a conceptului în politica concretă și practica reală rămân intens controversate și, prin urmare, devin o provocare diplomatică majoră [4].

Nimic nu ilustrează acest lucru mai bine decât schimbările climatice. Există un consens substanțial în rândul oamenilor de știință că rata schimbărilor climatice determinată de activitatea umană depășește semnificativ ratele naturale ale schimbării. Viteza și cantitatea încălzirii globale este determinată de creșterea gazelor cu efect de seră, ce la rândul său determină creșterea nivelului mării. Dar există un dezacord cu privire la rolul exact și potențialul relativ a cauzelor naturale, ciclice și umane ale încălzirii globale; despre costurile, amploarea, calendarul și distribuția consecințelor dăunătoare; despre urgență, costurile și beneficiile căilor de acțiune în scopul atenuării și adaptării; la fel ca și despre costuri și beneficii nete ale diferitor linii de acțiune pentru abordarea problemelor ecologice cu care se confruntă astăzi omenirea.

O altă problemă, care și-a lăsat amprente în agenda diplomaților derivă din călătoriile și contactele mai frecvente între oameni din diferite țări și continente. Aceste călătorii sunt însoțite de riscul unor pandemii la ni-

vel mondial, cum ar fi HIV/SIDA, gripa aviară, SARS, etc. Aceste riscuri creează presiuni asupra guvernelor și solicită o abordare colectivă pentru armonizarea mecanismelor naționale și internaționale de supraveghere și de răspuns la situații de urgență. Acest lucru necesită, de asemenea, colectarea centralizată a datelor, precum și standardizarea măsurilor. Cât de relevante sunt aceste măsuri într-o lume globalizată ne arată evenimentele provocate de virusul SARS/COV-19. Totuși cea mai dramatică schimbare a lumii globalizate cu implicații substanțiale asupra diplomației este progresul tehnologic și mai ales dezvoltarea tehnologiilor informaționale și comunicațiilor (IT). Pentru a înțelege cât de controversate sunt efectele progresului tehnologic este destul să ne aducem aminte că majoritatea amenințărilor și provocărilor care pun în pericol viața de pe planetă - schimbările climatice, lipsa resurselor, sănătatea publică - sunt înrădăcinate în știință și sunt conduse de tehnologie. Deși progresul tehnologic poate oferi instrumente care contribuie material la realizarea securității și dezvoltării, de exemplu prin exploatarea tehnologiilor avansate în agronomie, tot el poate da naștere armelor de distrugere în masă, producerii catastrofelor la întreprinderile de energie atomică sau reprimării drepturilor și a libertăților civile a omului.

Când vine vorba de diplomație contemporană, pe lângă funcția sa cheie de motor al globalizării, IT joacă rolul unei săbii puternice, cu două tăișuri. Poate oferi soluții la unele dintre cele mai enervante probleme din lume,

chiar dacă creează altele noi. În pofida naturii conservatoare a diplomației tradiționale, aceasta întotdeauna s-a străduit să se adapteze schimbărilor din lumea înconjurătoare. Astfel, diplomația a reușit să îmbrățișeze acel „neconvenționalul” pe care îl vedea în tehnologiile informaționale. Sunt plecate zilele când Thomas Jefferson spunea: „Votul e plecat deja de doi ani, nu am primit nicio știre de la ambasadorul nostru în Spania. Dacă nu vine nimic de la el anul acesta, va trebui să îi scriem o scrisoare”. Eră informațiilor excesiv de abundente, călătoriilor ușoare și comunicări instantanee a ușurat în multe privințe rutina diplomatică: a asigurat comunicare directă cu autoritatea trimițătoare; a oferit diplomaților accesul la sursele de informație; a încurajat angajarea tot mai activă a actorilor non-statali în dialog continuu; a favorizat apariția numărului tot mai mare de reuniuni la nivel înalt inclusiv cele organizate în spațiul cibernetic; a înlesnit implicarea personală și continuă a liderilor și miniștrilor în desfășurarea diplomației de zi cu zi, etc.. Totodată, se observă că Ministerele de externe și misiunile diplomatice, de cele mai multe ori, întrețin site-uri web. Unele duc bloguri, altele oferă o varietate de fluxuri RSS. Un număr din ce în ce mai mare se îndreaptă către platformele populare de socializare, cerându-le vizitatorilor să le urmărească pe *Twitter* sau *Tumblr*, să se alăture grupului lor de Facebook sau să le vadă pe *YouTube* sau *Flickr*. Cu alte cuvinte, diplomația ca instrument de înfăptuire a politicii externe nu a ezitat să valorifice acele oportunități ce i-a oferit eră tehnologiilor informaționale.

Cu toate acestea, progresul tehnologic uneori vine și în detrimentul diplomației. Pentru a justifica această observație este destul să ne aducem aminte de cazul produs în 2010 când conținutul a peste 250.000 de rapoarte diplomatice clasificate de origine americană a fost prezentat publicului atât în regim online cât și în varianta tipărită de către site-ul web *WikiLeaks*, fondat de Julian Assange [2].

Implicațiile asociate cu această aventură vor avea consecințele durabile pentru diplomația tradițională americană și ilustrează perfect progresul tehnologic în calitate de sabie cu două tăișuri. Tehnologiile care facilitează comunicațiile diplomatice moderne au făcut posibilă și duplicarea neautorizată și diseminarea lor în masă. Având în vedere pagube pe care le poate produce relațiilor diplomatice devine evident că diplomații trebuie să facă față tuturor, de la atacuri cibernetice asupra infrastructurii până la dezvăluirea masivă a comunicărilor lor confidențiale. Aceasta, în cele din urmă, devine o nouă politică mondială în domeniul căreia diplomații încă au puțină experiență. În multe privințe, episodul *Wikileaks* este doar vârful aisbergului schimbărilor care au afectat teoria și practica diplomației în ultimele trei decenii. Ciclul de știri de 24 de ore, care s-a născut odată cu lansarea *Cable News Network* pun acțiunea guvernamentală sub controlul constant a publicului. În același timp, social media au dovedit a fi un instrument eficient care este în stare să modeleze opinia publicului în favoarea sau în defavoarea politicii propulsate de stat. Așa cum s-a produs în cazul Războiului din Vietnam

- primul război transmis vreodată la televizor sau în cazul intervenției militare „Furtună în deșert” în timpul celui de-al doilea război din Golful Persic – rezultatul PR exercițiului al companiei *Hill and Knowlton*. Acest lucru sugerează nevoia de expertiză și analiză profundă a informațiilor ce sunt livrate prin social media. În loc să adune doar informații, diplomația trebuie să le „distileze” în mod util și competent.

O altă implicație asupra diplomației derivă din transmițerile din ce în ce mai rapide a informațiilor între ambasade din străinătate și ministere de externe și timpul din ce în ce mai redus ce se alocă pentru răspuns la un incident. În consecință, această rapiditate pune o povară din ce în ce mai mare asupra persoanelor care acționează în vârful unei ierarhii și în poziții în care se elaborează propuneri de decizie. Această sarcină poate fi cuantificată în perioada de timp disponibilă pentru primirea unei informații și consultarea ulterioară despre aceasta: cu cât este mai puțin timp, cu atât este mai mare presiunea asupra factorului de decizie. Datorită accelerării transmițerii informațiilor, doar o gamă limitată de probleme ating nivelul celor care iau decizii responsabile. Prin urmare, există un risc mai mare de luare a unor decizii greșite, nu datorită unei înțelegeri eronate a faptelor cunoscute (un risc întotdeauna persistă având în vedere imperfecțiunea și incompletitudinea cunoștințelor umane), ci pentru că timpul este limitat pentru prelucrarea informațiilor și dezvoltarea mai multor cursuri posibile de acțiune. Acest lucru poate cauza incoerență și ineficacitate în proiecția internațională a unei țări.

Pentru a generaliza toate informațiile cu privire la implicațiile globalizării asupra diplomației, putem cu siguranță susține că diplomația, în ceea ce privește practica sa, pare că și-a pierdut o parte din excepționalismul său, în sensul că trebuie să concureze și să interacționeze cu o dinamică mult mai largă de actori, să se preocupe de o gamă largă a problemelor emergente, să se comporte într-un mod mai sensibil la timp și să fie aplicată cu o mai mare orientare tehnică. Deși și-a schimbat forma pentru a găzdui noi actori, preocupări și tehnologie, funcțiile de bază ale diplomației rămân neschimbate. Conform Convenției de la Viena în 1961 pentru drept diplomatic,

diplomația are cinci funcții principale: reprezentare bilaterală; protejarea intereselor și conaționalilor conform legilor internaționale; negociere; primirea, analizarea informațiilor din teritoriu și raportarea către statul trimițător; dezvoltarea relațiilor de prietenie, culturale, economice și științifice între statul acreditant și statul-gazdă.

În această privință, diplomația rămâne o meserie de modă veche. Este adevărat că, odată cu globalizarea și interdependența, toată lumea este forțată să fie din când în când un diplomat, dar intermedierea unui cadru de profesioniști rămâne un instrument esențial pentru desfășurarea relațiilor externe a oricărei țări.

BIBLIOGRAFIE

1. Annan, K. A. (July 14, 1997). , *Renewing the United Nations: a programme for reform. Report of the Secretary-General (New York: United Nations, A/51/950)*, para. 212.
2. Assange, J. (2010). *Public Library of US Diplomacy*. Preluat de pe WikiLeaks: [https://wikileaks.org/plusd/?qproject\[\]=cg&q=#result](https://wikileaks.org/plusd/?qproject[]=cg&q=#result)
3. Campbell, F. (2015). *Has Globalization changed the Nature of Diplomacy?* Cambridge University.
4. Development, t. W. (1983). *Our common future» Brundtland Report*. <https://www.are.admin.ch/are/en/home/media/publications/sustainable-development/brundtland-report.html>
5. Lisnic, V. Politici de integrare a persoanelor deplasate intern. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/229-233_17.pdf
6. Laur L. Problemele diplomației contemporane în contextul transformării sistemului de relații internaționale. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Problemele%20diplomatiei%20contemporane%20in%20contextul%20transformarii%20sistemului%20de%20relatii%20internationale.pdf
7. Mack, A. (2005). *Human Security Report 2005. Oxford University Press*, 13-21.
8. *Migration and Remittances Data*. Preluat de pe The World Bank: <https://www.worldbank.org/en/topic/migrationremittancesdiasporaissues/brief/migration-remittances-data>